

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

צו.

עין משפט
נר מצוה

מה א ב ג מיי פ"ג
מה' גזילה ואצירה
הלכה ז' סמג עשין פג
ולאין קלג טוש"ע ח"מ
סימן שסג ספק ד'
בז ד' מיי פ"ו מהל'
מלה ולוה הלכה ז'
סמג עשין עג טוש"ע ח"מ
קסו ספק א'
בז ו' מיי פ"ג מהל'
גזילה ואצירה הלכה ח'
סמג עשין עג טוש"ע ח"מ
סימן שסג ספק ה'
בז ח' מיי פ"ג מהל'
טוש"ע שס ספק א':

רבינו חננאל

ביתא מיתבא יתיב נחא
ליה. פי' בית שדרין בו
בני אדם הוא מיושב ואינו
חרב ואפילו אישתמש
בתיכני וציבי חרב. ולמאן
דאמר משום שאיני היינו
בית שאין משתמשין בו
כלום האי כיון דאישתמש
בתיכני וציבי לא חריב.
ניחא ליה דלא לסתור
עבדיה. ופי' ר"ח ז"ל
באכלוסא דמחרוזא דאי
עבדי מלאכה חלשי. ניחא
ליה דלא נישתרי עבדי.
פי' ניחא להו לבעלים
שלא ישוב העבד בטל
ויהיה דעתו מן המלאכה
ולא ישוב לעשות מלאכה
במחילה. והעיקר מן
הסתירה. איתמר המלוה
חבירו על המטבע
ונפסל המטבע. אמ' רב

ומי אמר רב עבדא כמקרקעי דמי והאמר רב דניאל בר רב
קמינא ב'ו'. ואם היה כמקרקעי דמי אפי' נחת ליה צמורת
גזלות לא נפק מרשותיה דמריה דהוי קרקע דאין גזלות ומשלים
לאגרא היכא דקאי לאגרא כמו ספינה דלקמן היכא דלא נחת ליה
צמורת גזלות: **ה'לוחו ודר**
בבבירי. כולה סוגיא דהכא כלישנא
קמא דליזיה נשך (ב"מ דף סד: ושם)
ז"ע היכא הלוה מותר לעשות שום
טובה למלוה אפי' דברים שהיה עושה
לו בלא הלוה ואפילו דברים שאין
רגילות לטוול מהן שכן יהא אסור
דומיא דמחר דלא קיימא לאגרא וי"ש
דברים שאין רגילות להשאיל כגון
כגון להשאיל סוסו שיהא אסור אפי'
הוא כ"כ אזהרו שכלא הכי היה
משאילו וא"כ יותר מדאי יש לו ליזהר
ללוה שלא יעשה למלוה שום הנאה
וי"ל דדוקא מילי דפרהסיא ואוואשא
טובה כגון לדור בבבירי ולתקוף
בעצמו אבל להשאיל לו כליו או אפי'
סוסו כיון דכלא הכי משאילו מותר
ודיקא נמי דנקט צמורת חלשי ולא
נקט לא ישכר לו כליו או בהמתו
בצמות ועוד שמא י"ל דכל היכא
דקודם הלוהה היו אוהבים זה את זה
שהיו משאילין מחר זה לזה אם היו
זריכין מותר להשאיל אף לאחר
הלוהה ומתני' דליזיה נשך (שם)
בסמג בני אדם שאין רגילות שיהא
עושה לזה למלוה אלוה הנאה בלא
הלוהה דומיא דהקדמת שלום שאין
אסור אלא צאותו שלא היה רגיל
להקדים לו מקודם לכן ומיהו אפילו
דבר שהיה משאילו בלאו הכי כגון
מחר דלא קיימא לאגרא אם נכנס
שלא מדעת חבירו חייב אע"פ שאם
לא הלוה לו לא היה חייב לתת לו
שכן כדמשמע הכא ולפי זה היה
דליזיה נשך (שם) איירי דוקא בחצר
דקיימא לאגרא דהתם איירי מדעתו
דקאמר לא ישכר היינו צמותא אבל
בלא קיימא לאגרא היה מותר כיון
דזרשותו נכנס וגם בלא הלוהה היה
מניח לו לדור בנכנס והא' דקאמר
התם עלה דמיתלח דהכא מאי קמ"ל
תנינא ומשני מהו דתימא ה"מ מחר
דקיימא לאגרא כו' קמ"ל לא בעי
למימר קמ"ל דמתניתין איירי אפילו
בדלא קיימא לאגרא דמתניתין ודאי
לא מיירי אלא דוקא דקיימא לאגרא
כיון דמיירי מדעתו אלא ה"פ קמ"ל
דאפי' לא קיימא לאגרא אסור דלא
הוי מדעתו ופירוש זה דמוק דהפסג
משמע דמתניתין קאי וקמ"ל דמתני'
איירי אפי' בדלא קיימא לאגרא
אע"ג דאיירי שניכנס מדעתו:

פטור. מלשם לבעלו שכרו: **שלא בשעת מלאכה.** בשעה ו' נשאנו
רגיל לעשות מלאכה או שאין עכשיו לבעלו מלאכה לעשות דה
נהנה וזה אין חסר הוא ופטור: **כדשלה ליה כו' דהר בחצר**
חבירו. ומוקמינא לה בפ"ב (דף כה.)

ניסא מיהא יתיב. זה הדבר צמורה
הנהנה לבית זה שהוא מיושב בדיוקין:
יסיב אין חרצ לפי שהדבר צמורה
טע' ומשפין סדקיה תמיד: **ושאיה**
יוכח שער. שד הוא ושמו שאיה
מכמת שערים וכותלי בית שאין אדם
דר צמורה: **דלא נספרי.** שלא
ילמד דרכי הצטולה: **פחתה.** אם
נשברה או נתקלקלה ודמי פחתה
יתירין על שכרה נוטל דמי פחתה:
עביד לאגרא. מסתמא כי נחית לה
אדעתא לאגרא נחית הלכך לאו
צמורת גזלן דיינינן ליה ונותן שכרה
על כרחו אם רצין הן על דמי פחתה:
הא דלא עבידא לאגרא. לא יהיה
ליה אלא פחתה: **נחם לה אדעתא**
דאגרא. ראה שכרה נוטל ואם
פחתה יתר על שכרה נוטל דמי
פחתה דהא ע"כ שקלה וגזל הוא:
נחית לה אדעתא דגולנושא. אפי'
שכרה גדול מפחתה לא יהיה אלא
פחתה דכל הגולנין משלמין כשעת
הגזלה: **פסלתו מלכות.** המלך כזה
שלא יא' לא צמדינה זו ולא צמדינה
אחרת: **היינו נסדק.** דכיון דלא
נסדק לגמרי הוי גמור הוא ומשלים
כשעת הגזלה: **אלא היכי דמי**
נפסל. דקמני מתניתין הרי שלך לפניך:
גזלן שפסלתו מדינה זו. בני מדינה
פסלוהו מעמלן: **ויולא צמדינה אחרת.**
שיכול לומר לו לך להוציאו שם:
תרומה לא מינכר הויקא. לא נשתנה
מלאכתו משאר תמיס: **הכא מינכר**
הויקא. שאין צורה זו דומה לצורה
של כל הוצאות עכשיו וכשגולה הימנו
היו כל צורות המדינות שוות לה:
המלוה אם חבירו. שום פרגמטיא:
על המטבע. שקלן לו מעות:

ואיבעית אימא הא והא דעבידא לאגרא והא דנחית ליה אדעתא דאגרא והא
דנחית ליה אדעתא דגולנושא: גזל מטבע ונסדק [וכו']:
אמר רב הונא
נסדק נסדק ממש נפסל פסלתו מלכות ורב יהודה אמר פסלתו מלכות
נמי היינו נסדק אלא ה"ד נפסל שפסלתו מדינה זו ויוצאה במדינה אחרת
א"ל רב חסדא לרב הונא לדידך דאמרת נפסל פסלתו מלכות הרי פירות
והרקיבו יין והחמיין דכי פסלתו מלכות דמי וקתני משלם כשעת הגזילה
א"ל התם נשתנה טעמו וריחו הכא לא נשתנה א"ל רבא לרב יהודה לדידך
דאמרת פסלתו מלכות נמי היינו נסדק הרי תרומה ונטמאת דכי פסלתו מלכות
דמי וקתני אומר לו הרי שלך לפניך א"ל התם לא מינכר הויקא הכא מינכר
הויקא איתמר המלוה את חבירו על המטבע ונפסלה המטבע רב אמר

המלוה את חבירו ע"ה המטבע. פ"ה הלוה לחבירו שום פרגמטיא על המטבע שקלן לו מעות נותן לו מעות שיואלין בשעת פירעון
דהא קבל עליו לתת מטבע ודוקא הלוה פרגמטיא אבל הלוה מעות מה שהלוהו משלם לו עכ"ל הקונטרס ולפירוש
נראה דאם הלוה מעות נמי וקבל לו שישלם לו מעות דמשלם מטבע הויא צמותא שעה דמעות שנפסלו ויהיו לא נקט בקונטרס
פרקמטיא אלא משום דכשגולה אדם מעותיו אין רגילין להוציר דבר אבל כשמוכר פרגמטיא אפי' אמר סתם כך וכך מעות מתן זריך
לשלם לו מטבע הויא וקשה לפירוש דה"ל למימר המוכר לחבירו על המטבע או ה"ל למינקט הקיף ועוד כיון דמעות פרגמטיא זוקף
עליו צמורה אין סבירא כלל לחלק בין הלוה מעות לפרקמטיא שמכר צמורת ונראה לפרש דאין חילוק בין מכר לו פרגמטיא בין
הלוה מעות ומיירי כשהתנה עמו ע"מ שישלם לו מעות וכיון שפירש לו כך סתמא דמיתלח לכך פירש שאם יפסל יתן לו מטבע
הויא דאותו שנפסל אין שמו מטבע ושמואל סבר דכיון שיואל צמיתשן שם מטבע עליו ועוד אורי"ל כגון שהלוה סאה חטין ואמר
לו או תחזור לי סאה או כך וכך מעות ואילו צמיתשו קצב היה משלם לו מטבע שנפסל אבל הכא שלא זקף עליו צמורה
גמורה שיכול לפירעו לו חטין אם יראה נותן לו מטבע הויא צמותא שעה ולכל הפירושים אם הלוה מעות סתם מעות שהלוה לו
יפרע

(א) [ב"מ סד: ז'] (ב) גזיל כה.
[ע"פ] ב"מ סד: ז' (ג) ב"מ
שם [וע"פ] ב"מ סד: ז' (ד) [ג"ל רבה]
(ה) [ג"ל רבה] (ו) [ג"ל רבה]
דהא משמח רב יהודה נוטל
רבא ממנו קדושין עכ"ל:
(ז) רש"י (ח) [נפיק בליל].

תורה אור השלם

1. נשאר בעיר שקמה
ושאיה יבית שער.
ישיביו רב רב

מוסף רש"י

ביתא מיתבא. בית שהא
מיושב צמורת בני אדם.
יחיד. יסוד קיים. לפי
שדרין צמורת ויחיד מה
שהוא צריך ומתקין אותו
(וע"פ בא.). ושאיה יבית
שער. שד ששמו שאיה
מכמת שער בית שאין
בני אדם דרין בו. והלכך
זה שמעך צו ההנהגה
לשקל אחריתא בית שהא
שאו ויחיד מאין אדם
יוכת שער. מוקין מכתמין
אותו (שם). תקיף עבדי
דאיניש דמסיק בהו
דזוי. מחזיק בעצמיהם של
בעלי חיותו שלו ויכופס
לעשות מלאכתו (ב"מ סד:).
עבדא גמור כריסיה
לא שרי. נחם מלאכו.
והיינו זני ציוס מלאכתו
(שם). דאדרי עבדיה.
כך שמו. דמקריד בי
כו"ב. לכן היה ומקריד
במתנות לשמות יין (שם).
דלא ליסתרי עבדיה.
שלא ירגיל להיות נוטל
ומפעל. התיי' משמשת
דכרך המתפעלים צמית
ש"ן וסמ"ך. כאשר יתפעל
שר ואלמר תשתמר. שהתיי'
מתפעלת להפסיק אחרית
השורש וכו' אשר יאמר
בגמרת סף המטבע.
בגמרת שם השמות.
וכן גלשון נשאר משמתי
מסתמין אשתיה אשתקול
(ב"מ סה.).